

ΛΑΔΙ...ΤΟ ΥΓΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

39^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

ΤΑΞΗ: Γ₁

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2012-13

ΟΝΟΜΑ: _____

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η **ελιά** ή **ελαιόδενδρο** ή λιόδεντρο είναι [γένος](#) καρποφόρων δέντρων, το οποίο συναντάται πολύ συχνά και στην [Ελλάδα](#). Ο καρπός του ονομάζεται επίσης ελιά και από αυτόν παράγεται το [ελαιόλαδο](#). Η ελιά υπήρξε το σύμβολο της θεάς [Αθηνάς](#).

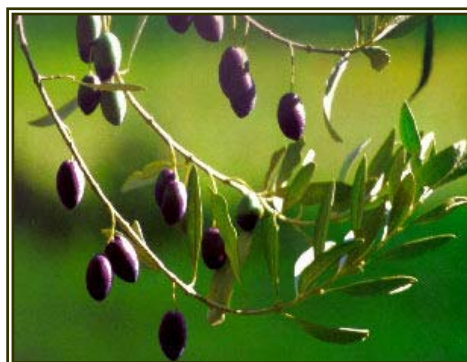
Ο καρπός της ελιάς είναι πολύ βασικός για τη [Μεσογειακή διατροφή](#), τόσο ως εδώδιμος όσο και επειδή από αυτόν παράγεται το ελαιόλαδο. Είναι γνωστή από την αρχαιότητα. Καλλιεργούνταν στην [Αρχαία Ελλάδα](#) και οι ελιές και το ελαιόλαδο αποτελούσαν σημαντικά εμπορικά προϊόντα.

Η ελιά είναι γνωστή από τους αρχαιότερους χρόνους, και πιθανότατα κατάγεται από το χώρο της ανατολικής [Μεσογείου](#). Σύμφωνα με την [αρχαία ελληνική](#) παράδοση, πατρίδα της ελιάς είναι η [Αθήνα](#) και η πρώτη ελιά φυτεύτηκε από την [Αθηνά](#) στην [Ακρόπολη](#).

Οι [Έλληνες](#) ήταν ο πρώτος λαός που καλλιέργησε την ελιά στον ευρωπαϊκό μεσογειακό χώρο. Η ελιά είναι ένα αειθαλές δένδρο με μακρόστενα φύλλα. Το ύψος της ελιάς κυμαίνεται ανάμεσα σε 3 και 12 μέτρα. Τα φύλλα της έχουν σκούρο πράσινο χρώμα από τη μία πλευρά και ασημένιο από την άλλη. Τα άνθη της είναι λευκωπά, μονοπέταλα και πολύ μικρά. Εμφανίζονται προς το τέλος [Μαΐου](#), ενώ ο καρπός ωριμάζει και συλλέγεται κατά τα τέλη του φθινοπώρου και αρχές του χειμώνα.

Το δέντρο αντέχει πολύ καλά στον χρόνο. Αν πεθάνει ο κυρίως κορμός είναι δυνατόν να εμφανιστεί νέος κορμός από τις ρίζες.

Δεν αντέχει το πολύ κρύο, αλλά αντέχει στην ξηρασία και στους δυνατούς ανέμους. Η ελιά ευδοκimeί σε κλίματα εύκρατα χωρίς ακρότητες θερμοκρασίας (με μέση ετήσια θερμοκρασία 16°C) και υγρασίας, γι' αυτό είναι ευρύτατα διαδεδομένη στη μεσογειακή ζώνη (όπως στην [Ελλάδα](#), στην [Ιταλία](#), στην [Ισπανία](#), στην [Τουρκία](#), την [Αλγερία](#) και αλλού).

Κύκλος Ζωής

Η ελιά σε μικρή ηλικία έως 7 ετών δεν παράγει καρπούς, αλλά χρειάζεται την προσοχή των καλλιεργητών, γιατί σε αυτή την ηλικία γίνεται το κέντρισμα.

Σε ηλικία 7 έως 15 ετών, αρχίζει να παράγει καρπούς.

Σε ηλικία 30-70 ετών, βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη.

Στην «τρίτη ηλικία» η ελιά φτάνει από 150- 1000 χρόνια ζωής!!!

Υπάρχουν ελαιόδεντρα που κάνουν καρπούς για λάδι και ελαιόδεντρα που ο καρπός τους είναι για φαγητό.

Καλλιέργεια

Άνοιξη

Την άνοιξη η φύση ξυπνά από το λήθαργο του χειμώνα και η γη είναι έτοιμη να οργωθεί και να απορροφήσει τα αποθέματα νερού και το λίπασμα. Η ελιά την εποχή αυτή χρειάζεται λίπανση και κλάδεμα.

Καλοκαίρι

Το ξηρό και ζεστό κλίμα του μεσογειακού καλοκαιριού, η ελιά έχει ανάγκη από πότισμα και προσοχή, καθώς την εποχή αυτή δέχεται επιθέσεις από το δάκο.

Φθινόπωρο

Το φθινόπωρο ο καρπός της ελιάς είναι έτοιμος να απορροφήσει όλα τα θρεπτικά συστατικά από το έδαφος, γι' αυτό και το φθινόπωρο γίνεται η κατάλληλη προετοιμασία του εδάφους.

Τις ελιές τις φυτεύουμε τον Ιανουάριο.

Συγκομιδή-Παραγωγή

- Οι καρποί της ελιάς μαζεύονται συνήθως το Νοέμβρη από τους ελαιώνες, στα «λαιοστάσια». Είναι μια πολύ κουραστική και απαιτητική και χρονοβόρα δραστηριότητα, όπου χρειάζεται να συνεργαστούν πολλοί άνθρωποι για να βγει σε πέρας.
- Τα κλαδιά της χτενίζονται με μια τσουγκράνα, για να πέσει ο καρπός. Ένας άλλος τρόπος για να ρίξουμε τον καρπό είναι το ράβδισμα με μεγάλα ξύλινα ραβδιά.
- Φυσικά υπάρχουν και σύγχρονοι μηχανικοί τρόποι, όπως πριόνια και ειδικές μηχανές που αποσπούν τον καρπό από τα κομμένα κλαριά.
- Κάτω από τα δέντρα στρώνονται τεράστια πανιά, τα «λιόπανα», για να συγκεντρώνεται εκεί ο πολύτιμος καρπός.
- Κατόπιν συσκευάζονται σε σακιά και οδηγούνται στο ελαιοτριβείο, όπου λιώνονται και έτσι παίρνουμε το λάδι.
- Τα ελαιοτριβεία σήμερα, είναι εφοδιασμένα με υπερσύγχρονα μηχανήματα και έτσι η παραγωγική διαδικασία είναι αρκετά εύκολη.
- Στα παλιά, όμως χρόνια, τα ελαιοτριβεία είχαν δύο μόνο μυλόπετρες, δηλ. δυο μεγάλες κυκλικές πέτρες, οι οποίες ήταν τοποθετημένες η μια πάνω στην άλλη.
- Ανάμεσά τους έμπαιναν οι ελιές και με την περιστροφή της μιας μυλόπετρας γινόταν το λιώσιμο της ελιάς.

Θεόφιλου Χατζημιχαήλ: Το μάζεμα της Ελιάς

ΠΑΡΑΓΩΓΗ και ΧΡΗΣΗ

Όλοι γνωρίζουμε ότι από τον καρπό της ελιάς παίρνουμε το ελαιόλαδο. Αυτό είναι και το πιο γνωστό προϊόν της ελιάς, αφού αποτελεί απαραίτητο συστατικό της καθημερινής μας διατροφής. Οι καρποί της, οι ελιές, χρησιμοποιούνται σαν πρόγευμα, συνοδευτικό στις σαλάτες και σε πολλά φαγητά.

Όμως υπάρχουν και άλλα προϊόντα της ελιάς που δεν είναι και τόσο γνωστά.

Το ξέρατε ότι το πράσινο σαπούνι παράγεται από το κουκούτσι της ελιάς;

Παλιότερα το ελαιόλαδο είχε σπουδαία σημασία στην καθημερινή ζωή. Χρησιμοποιείτο για τη συντήρηση των τροφών, σαν φάρμακο και σαν λιπαντικό στις μηχανές. Ακόμα σαν καύσιμο στις λάμπες λαδιού(λυχνάρια) ή και σαν λούστρο για τα πασχαλινά αυγά.

Τα φύλλα και τα κλαδιά της ελιάς παλιά τα χρησιμοποιούσαν για στρώματα. Τώρα γίνονται ζωοτροφή και καύσιμη ύλη. Τα φύλλα της χρησιμοποιούνται και σαν βιολογικό λίπασμα.

Καύσιμη ύλη, το πολύτιμο ξύλο της που καίγεται αργά. Τέλος τα στερεά υπολείμματα τα ελιάς δηλαδή η σάρκα και το κουκούτσι έχουν μεγάλη ενεργειακή αξία και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για παραγωγή ενέργειας.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Συμπληρώνω τις λέξεις που λείπουν και μαθαίνω την ιστορία της ελιάς:

Πριν ακόμα η Αθήνα πάρει το όνομα που έχει σήμερα, η θεά της σοφίας _____ και ο θεός της _____ Ποσειδώνας φιλονίκησαν για το ποιος θα την έκανε δική του.

Οι υπόλοιποι θεοί είπαν ότι θα κέρδιζε εκείνος που θα έκανε το πιο χρήσιμο _____ στους κατοίκους της πόλης.

Ο Ποσειδώνας χτύπησε την _____ του στη γη και ξεπετάχτηκε ένα λευκό _____.

Η Αθηνά χτύπησε με το _____ της το χώμα και φύτεψε μια φουντωτή και γεμάτη καρπούς _____.

Όλοι οι θεοί συμφώνησαν ότι το καλύτερο δώρο ήταν της _____ και η πόλη πήρε το όνομά της.

Η ΕΛΙΑ και ο ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ της

Ελιά, σύμβολο γαλήνης, προστασίας, γονιμότητας.

Θεϊκό δώρο. Δέντρο του καλού συνδεδεμένο με την αναγέννηση και το φως.

Σύμβολο ειρήνης και νίκης, σύμβολο αθανασίας και ευφορίας.

Η ελιά για τους αρχαίους Έλληνες ήταν σύμβολο των ολυμπιακών ιδεωδών, της Ειρήνης, της Σοφίας και της Νίκης. Γι' αυτό και το μοναδικό βραβείο που έπαιρνε ο Ολυμπιονίκης ήταν ένα στεφάνι φτιαγμένο από κλαδί ελιάς, ο «κότινος». Μέσα στο ναό της Ήρας στην Αρχαία Ολυμπία, υπήρχε μια ελιά, η «καλλιστέφανος ελαία», από της οποίας τα κλαδιά φτιαχνόταν ο κότινος.

Το ελαιόλαδο ήταν το βραβείο για τους νικητές των περίφημων Παναθηναϊκών Αγώνων, που γίνονταν προς τιμή της Θεάς Αθηνάς.

Στην αρχαία Αθήνα το βραβείο του νικητή στο αγώνισμα του δρόμου ήταν 700 αμφορείς που περιείχαν 2,5 τόνους ελαιόλαδο.

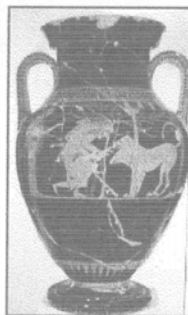
Στην αρματοδρομία το βραβείο ήταν 5 τόνοι ελαιόλαδο εξαιρετικής ποιότητας.

Ο μύθος λέει ότι ο Ηρακλής φύτεψε την ελιά, μετά την ολοκλήρωση των 12 άθλων του. Επίσης ο Ηρακλής κρατούσε πάντα ένα ρόπαλο με το οποίο αντιμετώπιζε τους κινδύνους και νικούσε κάθε φορά. Το είχε κόψει από μια αγριελιά που είχε βρει κοντά στο Σαρωνικό κόλπο.

Οι Αθηναίοι στα νομίσματά τους απεικόνιζαν την Αθηνά με στεφάνι ελιάς στο κράνος της και έναν αμφορέα με λάδι ή ένα κλαδί ελιάς.

Με κλάδους ελιάς ήταν στεφανωμένο και το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Διός στην Ολυμπία, έργο του Φειδία, ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου.

Με λάδι έκαναν οι αρχαίοι Έλληνες σπονδές στους βωμούς, άλειφαν επιτύμβιες στήλες και ιερές πέτρες.

ΕΛΙΑ και ΘΡΗΣΚΕΙΑ

- Αναφορές στην ελιά υπάρχουν και στην **Παλαιά Διαθήκη**.

Το περιστέρι που έστειλε ο Νώε, επέστρεψε με ένα κλαδί ελιάς, δείγμα ότι τα νερά είχαν υποχωρήσει.

- Στο **όρος Ελαιών** κατέφυγε ο Χριστός κυνηγημένος από τους Ρωμαίους και προσευχήθηκε κάτω από μια **Ελιά**.

Εκεί ακουμπώντας το κεφάλι του στον κορμό της δάκρυσε και τα δάκρυά του την πότισαν για να κάνει τον ευλογημένο καρπό.

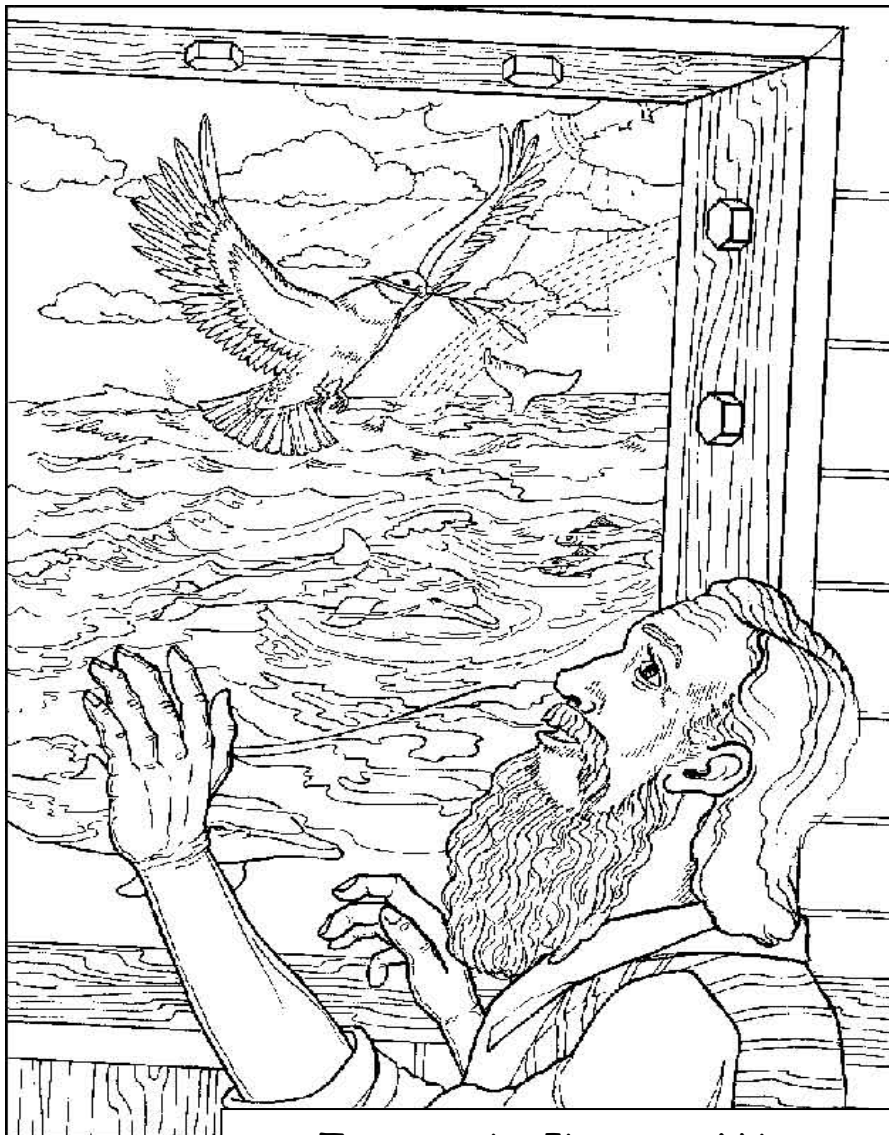
- Από τα Βυζαντινά χρόνια μέχρι σήμερα το λάδι κατέχει εξέχουσα θέση στη χριστιανική πίστη και λατρεία.
- Με το λάδι του **βαπτίσματος** γίνεται ο πιστός Χριστιανός.
- Με το λάδι παρασκευάζεται το **Άγιο Μύρο** (παρασκευάζεται στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και η προετοιμασία διαρκεί από την Κυριακή των Βαΐων μέχρι τη Μ. Τετάρτη)
- Λάδι καίνε τα **καντήλια** στις εκκλησίες και τα εικονοστάσια .
- Την Κυριακή των Βαΐων, μαζί με τα βάνια μοιράζεται στους πιστούς και κλαδί ελιάς.

Η ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΝΩΕ

Ο Νώε ήταν ένας πολύ καλός άνθρωπος που αγαπούσε πολύ το Θεό. Γι' αυτό λίγο πριν γίνει ο κατακλυσμός, όπου τα πάντα σκεπάστηκαν από νερό, ο Θεός τον προειδοποίησε να φτιάξει μια κιβωτό για να σωθεί ο ίδιος, η οικογένειά του και πολλά ζώα.

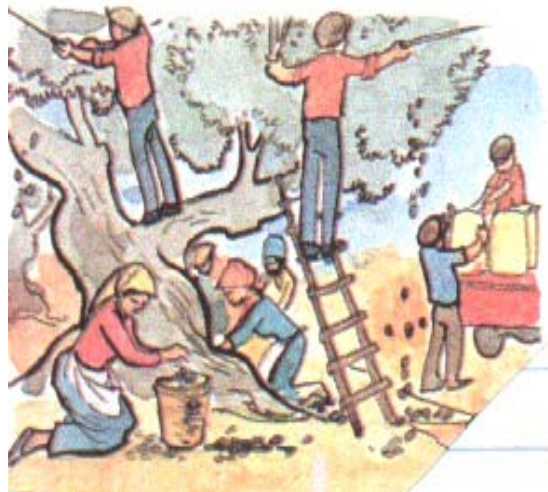
Μετά τον κατακλυσμό ο Νώε άφησε ελεύθερο ένα περιστέρι, το οποίο επέστρεψε αργότερα κρατώντας στο ράμφος του ένα κλαδί ελιάς, σημάδι ότι το κακό είχε περάσει.

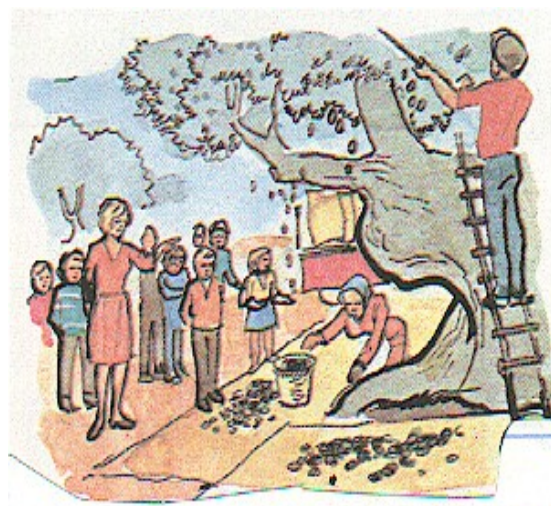
Το περιστέρι δίνει στον Νώε το κλαδί

ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΖΕΜΑ ΣΤΟ ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ

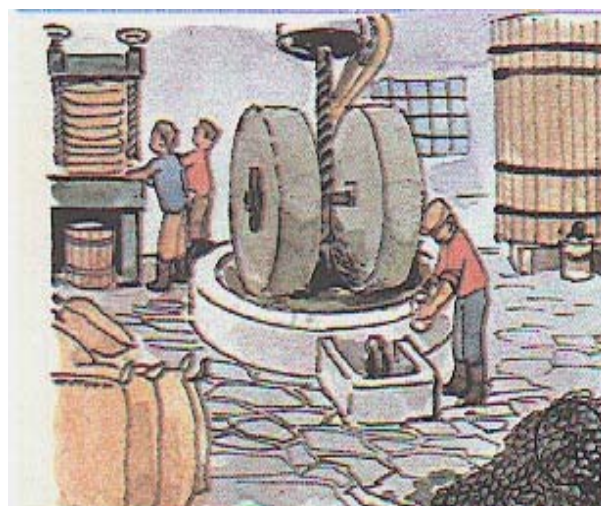
Το μάζεμα της ελιάς γίνεται τους μήνες Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο ανάλογα με την περιοχή και το είδος της ελιάς. Όταν ωριμάσει ο καρπός οι εργάτες στρώνουν γύρω από το δέντρο μεγάλα πανιά και με βέργες ρίχνουν τον καρπό.

Κάποιες από τις ελιές που πέφτουν, συνήθως τις πιο μεγάλες, τις ξεχωρίζουν και τις βάζουν σε πλαστικά τελάρα για να τις πουλήσουν στον έμπορο. Τις υπόλοιπες τις βάζουν σε σακιά και τα πηγαίνουν στο ελαιοτριβείο.

Εκεί ζυγίζονται οι ελιές , πλένονται με ειδικό μηχάνημα και διαχωρίζεται ο καρπός από τα φύλλα . Έπειτα οι ελιές πολτοποιούνται. Από την μία μεριά το λάδι που βγαίνει περνάει από διάφορα φίλτρα και βγαίνει το καθαρό ελαιόλαδο. Από την άλλη μεριά βγαίνει ο πυρήνας της ελιάς που τον χρησιμοποιούμε για σαπούνι και για ζωοτροφές. Το χρώμα του ελαιόλαδου είναι συνήθως πρασινωπό.

Η πατρίδα μας βγάζει πολύ καλής ποιότητας λάδι. Φημισμένα ελαιόλαδα όπως είπαμε είναι της Χαλκιδικής, της Μυτιλήνης, της Καλαμάτας και της Κρήτης.

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε σε μια φτωχογειτονιά ένα φτωχό μα πολύ καλόκαρδο κορίτσι που το έλεγαν Ελιά.

Κάθε μέρα η Ελιά γύριζε τη γειτονιά της, έβλεπε τον κόσμο να ζει φτωχός και δυστυχισμένος και γύριζε στο σπίτι της πολύ στενοχωρημένη.

Κάτι πρέπει να κάνω να τους βοηθήσω, σκεφτόταν. Κι από την άλλη μέρα κιόλας άρχισε. Βγήκε στη γειτονιά, κράτησε τα παιδιά της γειτόνισσας για να πάει να δουλέψει και να μπορεί να φέρει στα παιδιά της λίγο φαί.

Μια άλλη μέρα πήγε στη γριούλα που ήταν άρρωστη, της μαγείρεψε, της σκούπισε το σπίτι, την έπλυνε, την ταΐσε. Την άλλη μέρα πάλι έβγαλε τον παράλυτο γέρο με το καρότσι του βόλτα, για να πάρει αέρα και ήλιο.

Τα βράδια γύριζε κατάκοπη, μα ευχαριστημένη που είχε καταφέρει να δώσει λίγη χαρά στους φτωχούς ανθρώπους.

Οι μέρες περνούσαν κι η Ελιά όλο δούλευε, όσο αδυνάτιζε. Μα έβλεπε πως ότι κι αν έκανε, ο κόσμος ήταν πάντα φτωχός και δυστυχισμένος. Αυτό τη στενοχωρούσε πάρα πολύ κι έτσι στενοχωρημένη κάθισε στην αυλή του σπιτιού της και συλλογιζόταν.

- Τι να κάνω, τι να κάνω. Δεν μπορώ να βλέπω τόση δυστυχία. Το σπουργίτι που την είδε τόσο στενοχωρημένη - και που την αγαπούσε γιατί κάθε μέρα του έριχνε σπόρους και ψίχουλα - δεν άντεξε και πέταξε βαθιά στο δάσος.

Εκεί βρήκε την καλή νεράιδα και της είπε:

- Τρέξε, καλή νεράιδα, η Ελιά είναι πολύ στενοχωρημένη, χλωμή κι αδύνατη.

Η καλή νεράιδα ανήσυχη έτρεξε στην αυλή της Ελιάς και τη ρώτησε:

- Τι έχεις, Ελιά μου, κι είσαι τόσο λυπημένη;

- Αχ, καλή μου νεράιδα. Δεν μπορώ να βλέπω τόση φτώχεια και δυστυχία γύρω μου.

- Και τι θέλεις, δηλαδή;

- Θέλω να τους γίνω χρήσιμη, θέλω να τους προσφέρω κάτι πολύτιμο που να τους δώσει ζωή και χαρά.

- Το θέλεις αλήθεια τόσο πολύ;

- Και βέβαια το θέλω, δε βλέπεις πως έλιωσα από τη στενοχώρια μου;

- Τότε σταμάτησε να στενοχωριέσαι, θα σε κάνω αυτό που θέλεις. Και

τσουπ! την άγγιξε με το ραβδάκι της κι αμέσως η Ελιά έγινε ένα μεγάλο δέντρο, που έβγαλε φύλλα, λουλουδάκια άσπρα, που έγιναν ελιές πράσινες, μωβ, μαύρες.

Έπεσαν στη γη, τα κουκούτσια φύτρωσαν, έγιναν δεντράκια και σχημάτισαν ένα μεγάλο ελαιώνα.

Ήρθαν οι γείτονες, μάζεψαν τις ελιές, έβγαλαν λάδι, έφαγαν, χόρτασαν, ρόδισαν τα μαγουλά τους, ζωήρεψαν κι άρχισαν να χαμογελούν και να ζουν ευτυχισμένοι.

Για να ευχαριστήσουν την ελιά και να της δείξουν την αγάπη τους, πήραν το λάδι τους, το έβαλαν στο καντήλι, για να θυμίζουν στην Παναγιά και στο Χριστό, την καλοσύνη της ελιάς και την αγάπη της για τον κόσμο.

Κι η Παναγιά με τη σειρά της την ευλόγησε. Κι ο Χριστός κάτω απ' την ελιά ήρθε και ξεκουράστηκε.

Κι εκείνη καμάρωνε ευχαριστημένη στη μέση στον ελαιώνα και φρόντιζε, όταν έρχονται οι άνθρωποι να τη μαζέψουν να 'ναι γεμάτη ελιές, να χορταίνουν οι φτωχοί, και να φωτίζονται απ' τις καντήλες όλες οι εκκλησιές.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ της ΕΛΙΑΣ

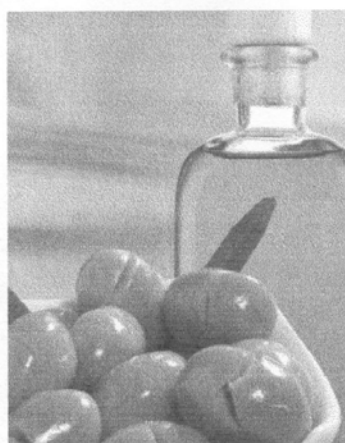
Ο Ιπποκράτης, ο πατέρας της ιατρικής, πίστευε στις θεραπευτικές ιδιότητες του ελαιόλαδου. Αναφερόταν σε αυτό σαν την «ιδανική Θεραπεία». Αναφέρει περίπου 60 φαρμακευτικές χρήσεις της ελιάς για τη θεραπεία ασθενειών και παθήσεων.

Οι αρχαίοι Έλληνες Θεραπευτές χρησιμοποιούσαν ελαιόλαδο για να επουλώσουν πληγές, για να θεραπεύσουν την αϋπνία, τη ναυτία, τη χολέρα.

Επίσης το χρησιμοποιούσαν για να ενυδατώσουν και να μαλακώσουν το δέρμα τους ή το έβαζαν στα μαλλιά τους για να είναι υγιή και λαμπερά.

Το ελαιόλαδο μυστικό της μακροζωίας των Κρητικών.

Οι σύγχρονοι επιστήμονες πιστεύουν ότι βοηθά τις λειτουργίες του εγκεφάλου, των εσωτερικών μας οργάνων και ιδιαίτερα της καρδιάς, αφού προλαβαίνουν και παίρνουν τη θέση από τα βλαβερά ζωικά λίπη, τα οποία είναι υπεύθυνα για τη συγκέντρωση λίπους στην καρδιά και οδηγούν στο έμφραγμα.

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΕΣ για το ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

Ε..... Το δέντρο που προσκύνησε ο Χριστός.

Λ..... Τον πολτό που βγάζουν οι ελιές.

Α..... Η ελιά είναι το δώρο της Θεάς...

Ι..... Νοστιμίζει τη σαλάτα(αντίστροφα).

Ο..... Της ελιάς τρώγεται...(με άρθρο).

Λ..... Λάδι και ρίγανη.

Α..... Την έκοψε ο Ηρακλής για να φτιάξει το ρόπαλό του.

Δ..... Η ελιά είναι υγιεινή στη μας.

Ο..... Λάδι και λεμόνι(αντίστροφα).

Ε_ _ _ _ _ Παράγωγο της ελιάς.

Λ_ _ _ _ _ Ο χώρος στον οποίο παράγεται το λάδι.

Ι_ _ _ _ Με αυτό ρίχνουμε τις ελιές από το δέντρο τους(αντίστροφα).

Α_ _ _ _ Τα στρώνουμε κάτω για να μαζέψουμε τις ελιές(αντίστροφα).

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Δεν πεθαίνει κι αν
περάσουν χρόνια εκατό
και χίλια.Μας
χορταίνει μας
φροντίζει, μας ανάβει
τα καντήλια.
Τι είναι:

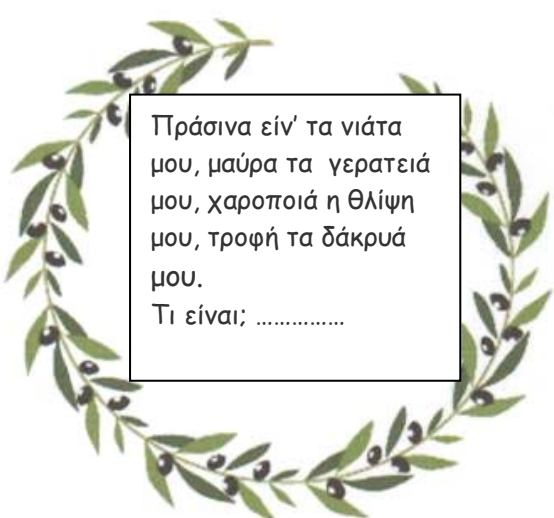
Μάνα και θυγατέρα
έχουν το ίδιο όνομα. Η
μάνη γεννάει και η κόρη
αρμέγεται.
Τι είναι;.....

Στα δέντρα πάνω
κρέμεται, στις εκκλησιές
κοιμάται και τα χρυσά της
κόκαλα μες στη φωτιά τα
βάζω.
Τι είναι;

Από κλαδάκι κρέμεται
Στην αγορά πουλιέται.
Το εξωτερικό της
τρώγεται, το μέσα της
πετιέται.
Τι είναι;.....

Πράσινα είν' τα νιάτα
μου, μαύρα τα γερατειά
μου, χαροποιά η θλίψη
μου, τροφή τα δάκρυά
μου.
Τι είναι;

Γύρω γύρω θάλασσα,
στη μέση μια φωτίτσα.
Τι είναι;.....

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ και ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ για την ΕΛΙΑ

- Από το θέρο ως τις ελιές δεν απολείπουν οι δουλειές.
- Αν δε σφίξεις την ελιά, δε βγάζει λάδι.
(Όπως πρέπει να σφίξεις τις ελιές για να βγάλεις το λάδι, έτσι πρέπει να δουλέψεις σκληρά για να αποδώσει η δουλειά σου).
- Όποιος έχει σιτάρι, κρασί και λάδι στο πιθάρι, έχει του κόσμου τα καλά και του Θεού τη χάρη.
(Όποιος έχει αυτά τα τρία προϊόντα στο σπίτι του, είναι σαν να έχει απ' όλα, είναι πλούσιος).
- Δεν τρώγεται ούτε με το λάδι ούτε με το ξίδι.
(Είναι τόσο άσχημος χαρακτήρας που ό,τι και να κάνεις δεν μπορείς να τον συμπαθήσεις).
- Δίχως λάδι, δίχως ξύδι πώς θα κάνουμε ταξίδι.
(Δεν μπορεί να γίνει δουλειά αν δεν έχεις τα απαραίτητα εφόδια).
- Κολοκύθια με το λάδι, κολοτούμπες το βράδυ.
(Τα κολοκύθια δεν χορταίνουν).
- Μου 'βγαλε το λάδι.
(Με ξεθέωσε στη δουλειά).
- Ξεφόρτωσέ τη την ελιά, να σε φορτώσει λάδι.
(Αν κλαδέψεις την ελιά, θα βγάλει πολύ λάδι).
- Αυτός είναι σαν το νερό στο λάδι.
(Είναι καθαρός, αθώος).
- Ρίχνει λάδι στη φωτιά.
(Με τα λόγια και τη στάση του, βοηθά να ανάψει ο καυγάς).
- Όπως θα γεμίσει του Χριστού το τραπέζι, έτσι να γεμίσουν και τα δέντρα μας ελιές.
(Χριστουγεννιάτικη ευχή).

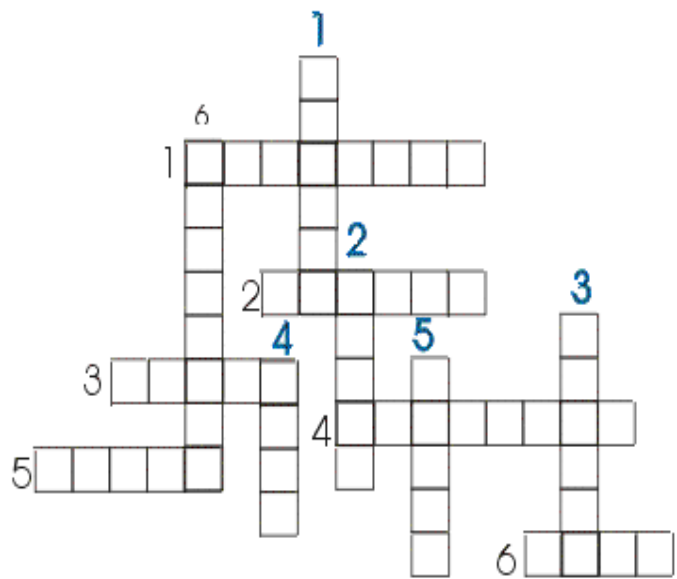
ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ για την ΕΛΙΑ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Τη λέμε έτσι γιατί ζει πολλά χρόνια
2. Σ' αυτόν στηρίζεται...
3. Έχει πάνω της πολλά...
4. Έτσι λέγεται το χωράφι με τις ελιές
5. Λέγονται οι καρποί
6. Δίνουν οι καρποί

ΚΑΘΕΤΑ

1. Είναι κι αυτή ένα...
2. Μ' αυτές πίνει νερό
3. Τα βλέπουμε πάνω από τον κορμό
4. Τα βγάζει τη άνοιξη
5. Αυτός καταστρέφει τον καρπό
6. Όχι φυλλοβόλο ...

ΠΟΙΜΑΤΑ για την ΕΛΙΑ

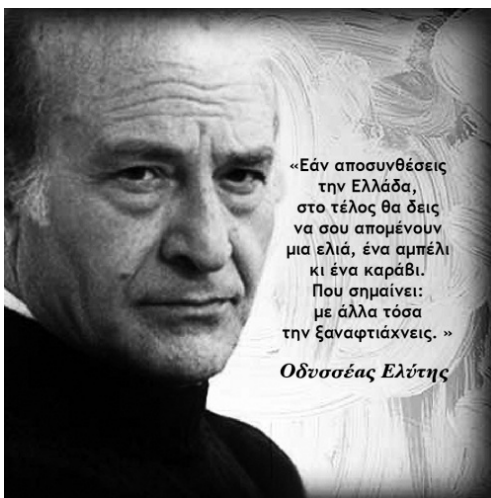
"Ευλογημένο να 'ναι ελιά το χώμα που σε τρέφει
κι ευλογημένο το νερό που πίνεις απ' τα νέφη
κι ευλογημένος τρεις φορές αυτός που σ' έχει στείλει
για το λυχνάρι του φτωχού, για του άγιου το καντήλι"

"Πατρίδα τα λιοτρίβια σου
δουλεύουν νύχτα μέρα.
Με του λαδιού τη μυρωδιά
γεμίζουν τον αέρα.

ΚΙ είν' οι ελιές, Πατρίδα μου
ακούραστες γριούλες.
Με τον καρπό τους τρέφουνε
παιδάκια και μανούλες.

Κι είν' οι ελιές, Πατρίδα μου
δέντρα ευλογημένα
που στέκονται στον άνεμο
με τα κλαδιά απλωμένα.

Ιωάννης Πολέμης

«Εάν αποσυνθέσεις
την Ελλάδα,
στο τέλος θα δεις
να σου απομένουν
μια ελιά, ένα αμπέλι
κι ένα καράβι.
Που σημαίνει:
με άλλα τόσα
την ξαναφτιάχνεις. »

Οδυσσέας Ελύτης

Είμαι του ήλιου θυγατέρα
η πιο απ' όλες χαϊδευτή
Όπου κι αν λάχω κατοικία
δε μ' απολείπουν οι καρποί
Μ' έχει ο Θεός ευλογημένη
κι είμαι γεμάτη προκοπή.
Εδώ στον ίσκιο μ' αποκάτου
ήρθ' ο Χριστός ν' αναπαυθεί,
κι ακούστηκ' η γλυκεία λαλιά του
λίγο προτού να σταυρωθεί.
Το δάκρυ του, δροσιά αγιασμένη,
έχει στη ρίζα μου χυθεί.
Είμ' η ελιά η τιμημένη.

Κωστής Παλαμάς

ΤΟ ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

ΕΛΙΑ—ΕΛΑΙΟΔΕΝΤΡΟ—ΛΙΟΦΥΤΟ—ΕΛΑΙΑ

ΕΛΙΑ-ΕΛΑΙΑ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΛΑΔΙ

.....

.....

.....

.....

.....

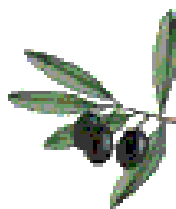
.....

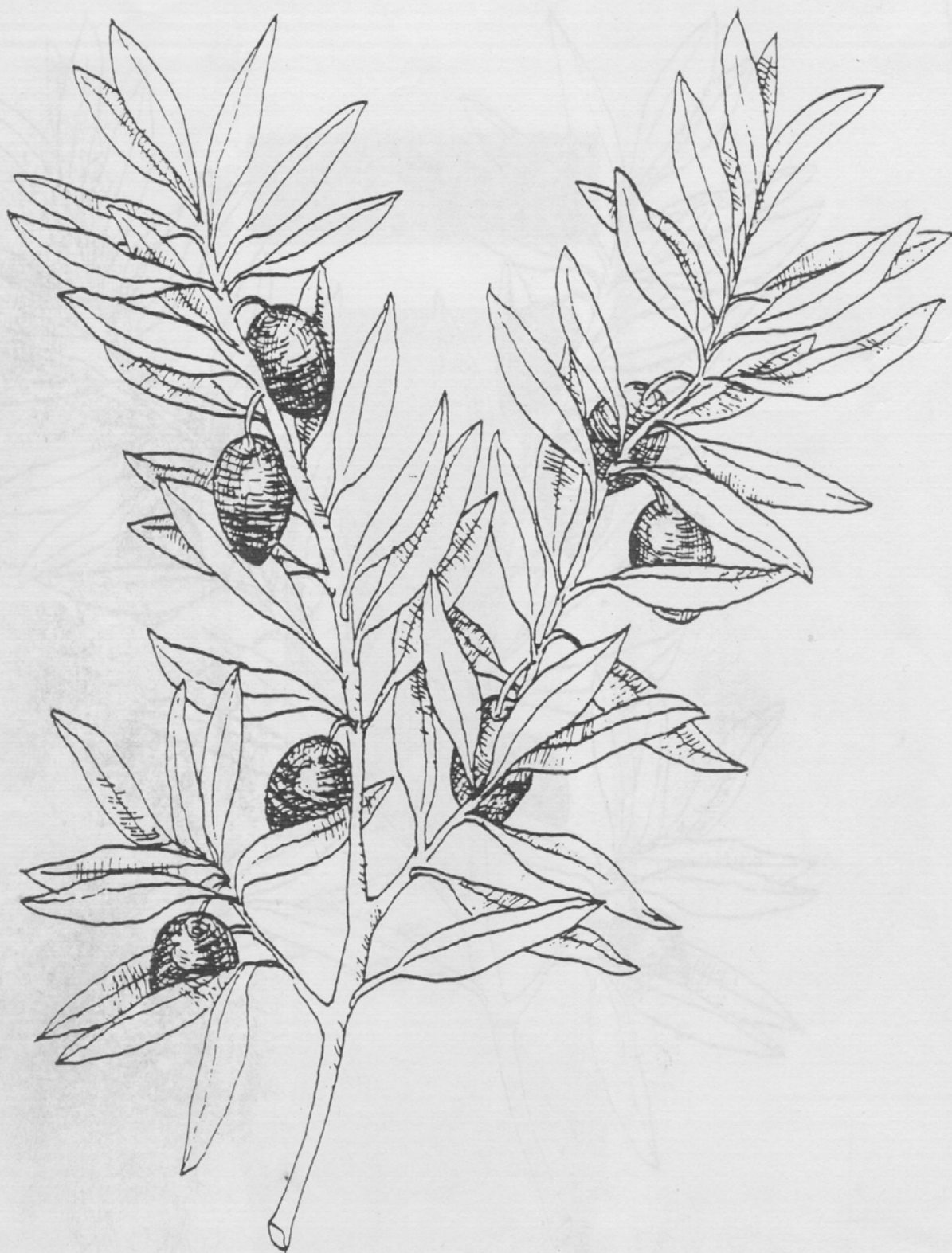
.....

.....

.....

.....

[illegible]

Κλαδί Ελιάς